ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

РОЗГАДАЙМО!

ПОДІЛІТЬ ТРЬОМА ПРОСТИМИ ЛІНІЯМИ

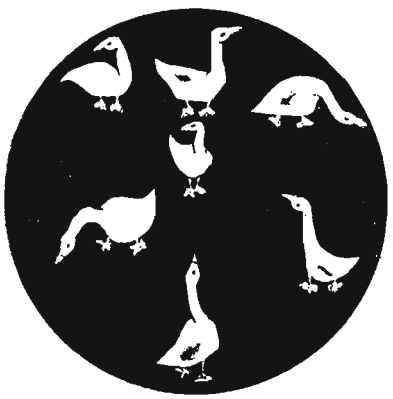

Поділіть це коло трьома простими лініями на сім частин так, щоб у кожній із них була одна гуска.

ШІСТНАДЦЯТЬ СЛІВ

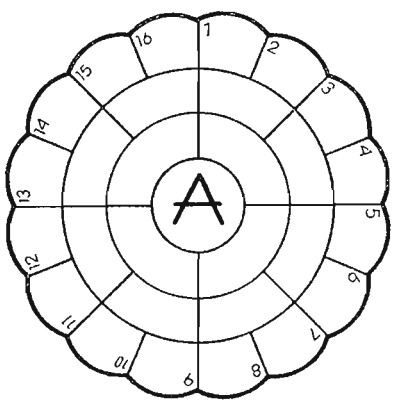

Отут нарисований кружок, а в ньому 16 кліток. Всередині буква А. Треба пригадати 16 слів із чотирьох букв таких, щоб кінчалися буквою А, наприклад, кава.

А слова означають: 1. риб'ячі ясчка; 2. буває вранці на траві і деревах; 3. нею стинаємо траву або збіжжя; 4. драпіжне звірятко, живе в лісі або близько хат, має пушисте бронзове хутро (по-англійськи — мартен); 5. спорошковане збіжжя; 6. частина людського тіла; 7. кожному найдорожча людина; 8. на ній намальовані гори й долини, ріки й моря; 9. без неї не могли б ми жити; 10. найкраща квітка; 11. дерево, що цвіте і пахне в липні; 12. звірятко, що живе в полі, а на зиму пролазить у хати і інші будови; 13. покриває дерева; 14. в ній живемо: 15 скалічене місце; 16. живе у воді; 17. назва чорної птахи.

Коли відгадаєте ці слова, спробуйте самі подати 16 інших слів і пришліть до „Веселки".

ДИВНИЙ КЛУБОК

Котиться клубочок
Зовсім без ниточок.
Замість ниточок —
Триста голочок.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ" ЗА ЛИСТОПАД 72: ЯКІ ЦЕ БУКВИ І СЛОВА? Це одна буква „і", яка повторяється в усіх словах. А слова такі: ніч, піч, рік, бік, лік, сік, ліс, ніс, кіт, кіл.

ХРЕСТИКІВКА:

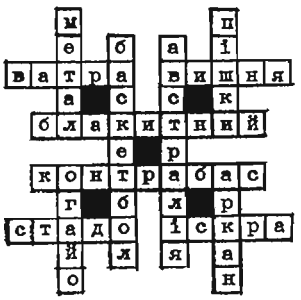

ПРОВЕДІТЬ ЛІНІЮ:

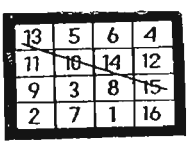

ВЕСЕЛКА — THE RAINBOW

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 5.00 долярів, у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС — 4.00 доляри. Ціна окремого числа 50 центів. Ціна подвійного числа — 75 — центів.

Обкладинка роботи Галини Титли.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"

Published monthly, except June to September Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Subscription $4.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Ніна Мриц — Лист до св. Миколая

Богдан ЛЕПКИЙ

ЧИ ПРИНЕСЕ ЩО?

(Скорочено із збірки „Казка мого життя")

Завтра святого Миколая.

Лист уже давно написаний. Лежить на шафці під образом того святого, що має на голові золоту шапку, в одній руці тримає велику книжку, а другою наказує дітям, щоб училися й були чемні, бо не принесе їм нічого, або принесе різку.

Хлопець не знає, що таке різка, і не хоче питатися, бо краще не знати, ніж довідатися щось злого.

З тим листом було так. Писав його, писав і не міг написати. Кілька аркушів паперу збавив. Писати до якогось там Мірка в школі або до Марійки на друге село, то не штука, але до святого Миколая в небі — це друге діло. Раз, що він святий, а два, що в небі. До неба щобудь не пускають. Малий це знав і при писанні рука йому тремтіла.

— Но, пиши вже, пиши цей лист, а то спізнишся, і святий Миколай омине нашу хату! — заохочувала мама.

І хлопець писав.

Писав, хто він такий, чий син, де проживає і чого собі від святого Миколая бажає. Що дватри слова витирав перо об чуприну і силкувався заткнути його за вухо. Але вухо відставало і перо не хотіло триматися. Тоді клав його на стіл. А потім забувався, тручав перо рукавом, і воно летіло на підлогу.

Гадав над тим, чи не було б добре причепити його шнурочком до ґудзика, тоді не летіло б. Але мама аж руки заломила:

— Того тільки треба! Та же ти ходив би поплямлений чорнилом, як маляр. Пиши!

Хлопець зідхав, позіхав і писав. Аж знов:

— Мамо! А як ти гадаєш, чи принесе мені що святий Миколай!

А мама:

— Мабуть, не маєш чистої совісти, коли питаєшся.

— Ні, я маю чисту совість, але хочу знати.

— Чисту совість, кажеш? А як з тим чорним котиком, як воно було?

Хлопець мовчав.

— А хто хотів дістати конфітури з кредeнсу і слоїк збив?

Хлопець ніби не чув.

— А хто з професоровим Мірком бився, що аж треба було розборонювати, як закукурічених когутів?

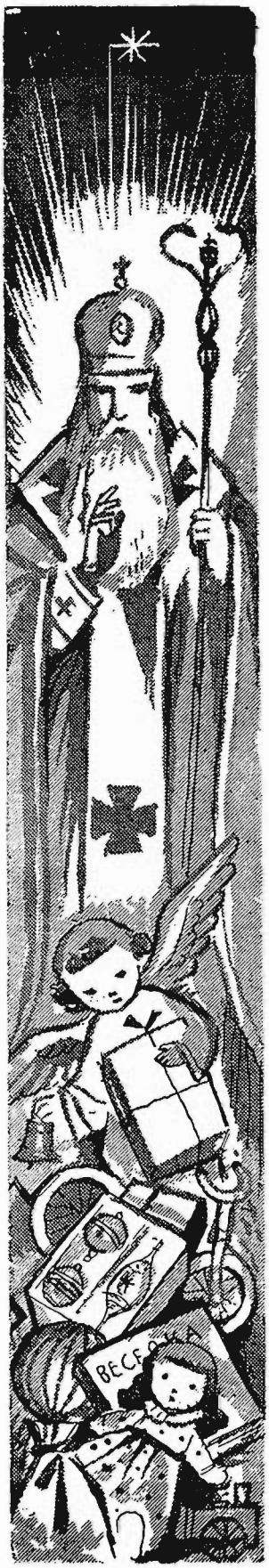

— Мірко сказав, що його тато міцніший від мого, що він кожного дня десятьом хлопцям у шкіру дає, а мій навіть кота вдарити не дозволяє. І казав, що його мама має шість суконь, а моя тільки три. І як його не було бити?

Але Мірко гість, а гостя бити не годиться.

— Гість! А як я йому оповідав, який то мій дідо міцний, то він сміявся і казав: „байка!" Такий то гість?

Мама з дива підносила вгору свої брови (хлопець дуже любив тоді дивитися на маму).

— А я й не знала, що ти такий задирака. Я гадала, що ти чемний хлопчик, такий, як той у букварі.

— Я букваря не люблю, — заявив хлопець і відітхнув. Лист був готовий.

Мама прочитала його уважно.

— Можна послати. На другий рік сподіваюся краще напишеш.

— На другий рік то я вже надрукую. А тепер що?

— Тепер зложимо його гарно і всунемо в коверту. Ось так.

І мама своїми дрібними пальцями зложила лист і всунула в коверту.

— А я заклею, добре?

— Хай буде!

Хлопець заклеїв язиком і вигладив лист долонею: — Заадресувати?

— Авжеж.

— Пиши: до святого Миколая Мерликійського Чудотворця в небі.

Хлопець аж зопрів, заки написав, бо хотів, щоб було гарно й виразно.

***

Таке то було з листом. А тепер новий клопіт. Завтра вже святого Миколая, а янголик ще листа не забрав.

— То тому, що ти все заглядаєш на шафку, а янголик не любить, щоб його підглядали.

— То як же тепер буде? — зажурився хлопець.

Мама надумалася хвилину.

— Зробимо так, — сказала. — Спалимо лист, і він з димом полетить до неба. Принеси свічку зі спальні. Сірники також.

Хлопець приніс свічку й сірники:

— Відчини дверцята від печі.

Хлопець відчинив. Мама взяла лист зі шафки, засвітила свічку і в дверцятах печі підпалила лист.

Папір спалахнув в одну мить. Синій димок полетів у комин.

Мама затріснула дверцята: — Вже!

— Вже! — повторив хлопець і зідхнув.

***

Тої ночі довго не міг заснути. Наслухував чи не гавкають пси, чи не скрипить брама і чи хтось не відчиняє дверей.

Але скрізь було тихо, як в усі. Ще тихіше, бо в усі часом шумить, як у тій мушлі, що на секретарці.

Тільки зі спальні, крізь дірку від ключа, продиралося бліде світло нічної лямпки. Хлопець думав, скільки то дітей на світі, і що всіх їх обійде святий Миколай і обдарує.

А може тих Миколаїв є кілька, не один? Може їх багато?

І коли він усі ті листи прочитає і кожній дитині принесе, що вона хоче? Щось воно не було йому дуже ясне.

Але заспокоївся гадкою, що святий Миколай — святий, а не чоловік, і тому може зробити те, чого не зробить звичайна людина.

***

Як збудився, то ще не світало. Тільки вікна світилися, як срібні. На вікнах мороз повимальовував квіти.

Дуже його кортіло подивитися під подушку, чи є там що. Але боявся. Ануж святий Миколай оминув його? Бо, правду сказати, він мав деякі гріхи на сумлінні, як ось той чорний кіт, і конфітури, і бійка з Мірком, і ще дещо. Не дуже заслужив собі на дарунки.

З одного боку кортіло його, а з другого боявся. Як не дістане нічого, то буде соромно перед татом і мамою і всіма.

Притулився до подушки і похитав головою...

Скажіть: чи є що кращого на світі над той шелест під подушкою, ранком у день святого Миколая?!

Пояснення-словничок: **хлопець** — тут сам Богдан Лепкий; **збавити** — знищити, зіпсувати (to spoil, to damage); **гадати** — думати; **мазяр** — робітник, що змащує маззю (мастилом) осі возів, частини машин, знарядів тощо (workman who smears cart-wheels, engine parts with oily grease tar); **конфітури** — fruit preserves; **кредене** — cupboard; **професор** — титул, який давали не лише університетським викладачам, але й учителям у початкових і середніх школах; **закукуріченний** — наїжений, сердитий, готовий до бійки; **когут** — півень (rooster); **давати в шкіру** — бити. Колись в школах карали учнів фізично за лінивство, неуцтво тощо; **задирака** — зачеплива людина (quarrelsome, aggressive person); **коперта** — конверт (envelope); **секретарка** — тут —писемний столик, бюрко (desk).

Богдан ЛЕПКИЙ

Ілюстрація Галини МАЗЕПИ

СНІЖОК

Мов пебединий пух паде
Дрібний сніжок спроквопа.
Як збудишся – то вже буде
Біпесенько довкопа.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

СЕРДИТИЙ ВІТЕР

Ми сніжиночки біпенькі,
І мережані й пегкі,
Вітер крутить нас швиденько,
Не пускає у садки.

Тільки пяжемо на квіти
Чи повиснем на гіпках,
Напетить він, та сердитий,
І закине нас на дах.

Марія ЛЕВИЦЬКА

СЦЕНКА НА ВЕЧІР СВ. МИКОЛАЯ

Сцена темна, брудна, засмічена, порозкидані газети, бляшанки з-під консерв, порожні пляшки. Висять гангірки на безлистих гіллях дерев.

ДІЙОВІ ОСОБИ:

5 Янголів	*Птах*
5 Чортів	*Вовк*
Зламане дерево	*Діти (5-7)*
Риба, що гине	*Св. Миколай*

Янголи сходять на сцену (мімічними рухами, що символізують зліт із всесвіту), чорти їм перешкоджають (імпровізаційна сцена). Янголи проганяють чортів.

1 ЯНГОЛ: Куди це ми попали?

2 ЯНГОЛ: Ми ж мали прибути на землю, щоб приготовити дорогу Святому Отцеві Миколаєві, який щороку відвідує дітей під цю пору.

3 ЯНГОЛ: Мій компютор показує, що ми повинні бути вже на землі.

4 ЯНГОЛ: Алеж мені здається, що земля — це чудова плянета із розкішними рослинами, співучими пташками, звинною звірнею і двоногими створіннями, схожими трохи на нас, а трохи на чортів. Ці створіння називаються люди.

5 ЯНГОЛ: А це якась плянета, що вмирає! Ми певно заблудили! Тут так сумно!

1 ЯНГОЛ *(підходить до дерева):* Дивись, що це? Хто ти?

ДЕРЕВО *(похиле, хитається, слабим голосом):* Я — дерево!

2 ЯНГОЛ: Чому ж ти не зеленієш, не ростеш високо й буйно?

ДЕРЕВО: Я було буйне, високе, моє листя шуміло радісно на вітрі, пташки звивали свої гнізда у моєму вітті, а вивірки бігали по моєму стовбурі, та одного дня — не знаю, що сталося — мої листки і вітки почали в'янути. Я не маю сили далі жити. Ох, не можу випростуватись, поможіть мені!

(Янголи пробують, але дерево не підіймається).

3 ЯНГОЛ: Ми не можемо тобі помогти, ми духи! Це можуть зробити тільки ті, що тобі це заподіяли — люди!

4 ЯНГОЛ: Глянь, а що це?

РИБА: Я риба, плавала колись у чистих прозорих водах. Бувало ми, риби, цілими громадами запливали у підводні замки між коралями, бавилися з іншими рибами, раками. Аж ось вода почорніла, звідкись узялось стільки оливи, і якась гостра рідина зціпила наші плавці. Мої товаришки погинули, а мене вода викинула на берег, і вже . . . не маю сили . . . більше . . . *(падає).*

5 ЯНГОЛ: І як нам її оживити?

1 ЯНГОЛ: А це хіба птах?

ПТАХ *(переступає з ноги на ногу, підіймаючи їх із зусиллям):* Так, я жив ось тут у лісі, на дереві, пішов напитися води, та таке наліпилося на ноги, що й кроку не зроблю!

2 ЯНГОЛ: А ти, може, вовк?

ВОВК *(вие сумно):* Так, я вовк, але мене вже ніхто не боїться, пропала моя сила і швидкість, нема чого їсти. Що не зловлю і з'їм, то зразу ж щось запече в животі, наче б я вогню ковтнув.

1 ЯНГОЛ: А де ж люди? Ми до них йдемо сьогодні із Святим Отцем Миколаєм!

ПТАХ: Отут жив старенький дідусь, що нас любив і годував, та, мабуть, нездужає, не бачу його вже кілька днів.

2 ЯНГОЛ: Тоді летімо, покличмо людей, щоб помогли їм, бо природа гине!

ЧОРТИ *(вискакують):* Га-га-га-га! . .

1 ЧОРТ: Смішні ви, Янголи! Думаєте, що ми так легко на це погодимося, щоб ви за півгодини направили те, що ми нищимо роками?

2 ЧОРТ: А знаєш, як довго треба була працювати у лябораторіях, щоб допомогти людям виробити атомову бомбу? Скільки треба було нашіптувати, що вони заволодіють цілим світом і опанують всю природу! Що стануть мудрішими від Бога!

3 ЧОРТ: Що зароблять багато, багато грошей! А тепер ви хочете всі наші пляни знищити своїми добрими порадами!

3 ЯНГОЛ: Ах, ви, чорти, ви недобрі діти, ви використали науку, яку люди здобули, на свої погані цілі!

4 ЯНГОЛ: Люди вчаться, щоб ставати кращими, щоб зменшити нещастя і біль на землі, щоб помагати одні одним!

4 ЧОРТ: А ми так похитрували, що вони почали нищити самі себе й природу.

2 ЯНГОЛ: О, це вам не вдасться, поганющі! Я вірю в людей, вірю, що знайдуться такі, які з любови до Бога направлять зло.

(Чути єпів дітей).

1 ЯНГОЛ: О чуєш? Хтось надходить!

2 ЯНГОЛ: Якою мовою вони співають?

3 ЯНГОЛ: Здається, українською. Заховаймось, цікаво подивитися, хто вони такі!

(Янголи й горти розходяться на два боки, входять діти із співом).

1 ДИТИНА: Подивіться, що тут діється!

2 ДИТИНА: Ох, як тут погано, хіба можна жити в такому бруді?

3 ДИТИНА: Тут навіть не можна побігати ані побавитися!

4 ДИТИНА: Гей, берімось до роботи, треба прибрати!

5 ДИТИНА: Що ж це сталося цій рибці? Вона гине, киньмо її у воду!

(Діти дають рибці напитися води й кидають у рігку).

1 ДИТИНА: А яке бідне дерево! Підіймім його й полиймо чистою водою!

(Підіймають дерево і прибирають його принесеними листками).

2 ДИТИНА: А ти, бідна пташко, не можеш літати? Почекай, ми тобі поможемо!

(Обгищують гангірками ноги птаха).

3 ДИТИНА: Вовчик голодний, нічого не їв!

(дають йому їсти, вовк оббігає сцену довкола і біжить у ліс, діти прогищають усю сцену і прикрашують зеленими листками).

4 ДИТИНА: Ох, як тут багато роботи, втомилися, сядьмо спочити! *(Сідають півколом).*

5 ДИТИНА: А чи ви знаєте, який сьогодні день?

1 ДИТИНА: Я знаю, сьогодні 19-те грудня, мій дідусь каже, що в цю ніч діються незвичайні речі.

2 ДИТИНА: Це особлива, таємна ніч, коли Добро б'ється із Злом.

3 ДИТИНА: Я чула, що в цю ніч в Україні ходить Святий Миколай і роздає дітям дарунки.

1 ДИТИНА: Може і до нас прийде?

5 ДИТИНА: А хіба він нас отут знайде?

4 ДИТИНА: Знайде, не бійсь. Йому янголи допоможуть, але я не знаю, чи ти заслужив собі на дарунок. *(Діти сміються).*

5 ДИТИНА: О, чому ні? Хіба те, що я часом, замість до української школи, біжу до парку й поб'юся трохи з Мироном — це вже таке зло? А твої шкільні зошити хіба не замазані?

2 ДИТИНА: Та так, я люблю часом Марійці вирвати з рук книжки й порозкидати, але може янголи цього не записали . . .

3 ДИТИНА: Авжеж! Я була вчора трохи лінива й не хотіла писати домашньої задачі, хоч мама наказувала. Я сіла дивитися на телевізію.

4 ДИТИНА: Кожний з нас робить часом щось погане, а часом добре, але я чула, що янголи все це записують у його картотеку, а тоді, якщо переважає добро, то він дістає дарунок, а якщо зло, то чорти дають йому доброго чосу!

(Чути спів янголів).

5 ДИТИНА: О, що це таке, хіба справді сповниться ця наша мрія?

(Входять янголи, за ними Святий Миколай, янголи прикрашують сцену золотими ланцюжками, світло ясніє, так що з брудної стає вона дуже гарною й ясною. Чорти закрадаються також і стають по боках).

5 ЯНГОЛ: Оце, Отче Миколаю, українські діти, вони допомогли нам дістатися на землю.

СВ. МИКОЛАЙ: Вітаю вас, українські діти! Тяжко нам було знайти дорогу на землю, бо густа мряка сповнила землю, і тільки завдяки вам, дорогі діти, ми побачили вузенький отвір-просвіт, що його ви пробили своїми руками, і крізь нього пройшов промінь із землі аж у простори. Це променювало добро із ваших сердець і ваша завзятість, щоб виконати добре діло. Кожна ваша шляхетна думка і добре діло променює ясним світлом і відбивається у небесних просторах. Ми радіємо, коли бачимо дітей, що зберігають ще якісь ідеали в серці і хочуть з любови до інших направити зло у світі. Кожне ваше діло — це величальна пісня на хвалу Божу. Тож ви заслужили на нагороду, а з вами напевно багато оцих дітей у залі. В цей вечір я обдаровую всіх добрих українських дітей у цілому світі, тому хочу, щоб ви згадали про своїх братчиків і сестричок в Україні і поза Україною й відчули в цю хвилину, що ви всі — одна велика родина. А тепер, янголятка, допоможіть мені обдарувати цих дітей.

Плавка — fin (of a fish); дати чосу — дати прочухана, покарати, знущатися (to thrash, beat).

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Ілюстрації Ніни МРИЦ

ГІРСЬКА РІЧКА

Дід Мороз раненько встав,
Снігу торбу назбирав
І побіг чимдуж до річки
Заморозити водичку.

Нахилився над водою
(Аж черкає бородою),
Снігом річку посипає,
А вода не замерзає.

„Що за диво? — дід кричить. —
Як ту річку зупинить?
Принесу хіба ще льоду
Та й засиплю тут всю воду!"

Притягнув він льоду міх,
А та річка, мов на сміх,
Лід на берег розкидає,
А вода не замерзає.

Ще й співає: „Дзір-дзір-дзір!
Я біжу з високих гір,
Розігналась — не спинюсь
І морозу не скорюсь!"

Чимдуж — швидко, щосили; черкати — ледве доторкати; морозу — дав. відм. од.: морозові; скорятися — to submit, to bend.

Василь ДУБИНА

САНЧАТА

(Ілюстрація Ю. Козака)

У нашого Гната
Є нові санчата.

Тільки ті санчата
Не слухають Гната.

Підгору санчата
Тягнуться за Гнатом,

А з гори санчата
Вапять у сніг Гната.

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрації: Петро ХОЛОДНИЙ

ГОЦА ДРАЛА

Гоца Драла у діброві
Заснувала клюб спортовий.

Та й спортовці то, спортовці,
Хоч погладь їх по головці!

Кажуть всі: „Аби нам сніг —
Олімпійський зробим біг!

Жук Жученко з-за ріки
Має лещата й кийки.

Шершень має ковзани,
Джміль, санки, що мчать самі.

Каже Гоца: „Аби сніг —
Всі виходьте за поріг!"

День минає, два і три,
Сіється сніжок згори.

Є сніжок, мороз, зима —
Та спортовців щось нема . . .

Вибігає Гоца з хати,
А спортовців не видати.

У снігу лежать забуті
Лещата, санки підкуті . . .

А спортовців холод-зимно
Всіх загнало під перину.

Там зимовим сном вони
Будуть спати до весни.

Роман ЗАВАДОВИЧ

МУДРЕЦЬ З ПАСТУШОЮ СОПІЛКОЮ

(У 250-ліття народження Григорія Сковороди)

Ще в козацькій Україні, 1722 року, якраз тоді, коли помер гетьман Іван Скоропадський, народився в селі Чорнухах, недалеко полкового міста Лубень у родині селянина-козака Сави Сковороди синок Грицько. Хлопчина вже змалечку виявив не абиякі здібності і нахил до музики, тож батьки, люди чесні й побожні, віддали його в науку до Києва. У школі він перевищив усіх товаришів успіхами в науці й звернув на себе увагу вчителів.

Грицько мав також гарний голос, тож згодом попав до співацько-музичної школи у Глухові і був прийнятий до придворної капелі-хору цариці Єлисавети. Скучно було жити Грицеві в далекому, непривітному Петербурзі, „в снігах на чужині". Скориставши з нагоди, коли цариця відвідувала Київ, він вернувся на рідні землі, дістав звільнення з царського хору і став студентом славної на всю східню Европу Києво-Могилянської Академії. Тут Григорій здобув найвищу освіту, яка тоді була можлива в Україні. Але юнакові, спраглому знання, цього було ще замало, і він подався в Західню Европу через Угорщину, Словаччину і Австрію, прожив кілька років в Італії й Німеччині, завершуючи освіту в славних університетах Відня, Мюнхену, Бресляв, Галле та ін. Ще в Києві добре вивчив латинську й німецьку мови, добре розумів старогрецьку, а на Заході знання мов ще більше вдосконалив.

Однак, де б не перебував Григорій на чужині — в Петербурзі, Москві чи в західніх країнах — всюди тужив за рідною Україною. Учень Григорія, М. І. Ковалинський, пізніше писав про це такими словами: „Сковорода мав любов до свого краю, яка постійно тягнула його в Малоросію (таку назву накинули Україні москалі — редакція), на батьківщину." Тож Григорій кінець-кінцем вернувся в Україну, щоб віддати їй на послуги своє знання і розум найбільшого вченого з-поміж усіх українців того часу.

Дуже розумний, але і дуже незвичайний, інакший, ніж інші люди був Григорій Сковорода. Він був учителем мов у двох найкращих школах України — Переяславській Духовній Семінарії та Харківській Колегії, але не довго, бо провадив навчання по-своєму, по-новому і не погодився на вимоги своїх шкільних начальників учити на стародавній лад. Тож зрікся вчителювання, а пішов

Григорій Савич Сковорода

між народ, стрічався з селянами та освіченими людьми і навчав їх, що таке Бог, всесвіт, природа та якою повинна бути людина.

У його подорожній торбині завжди була Біблія і — сопілка, на якій він вигравав різні мелодії. Сковорода був також композитором, і його пісні перейняв і ще досі співає народ. Дуже любив Сковорода природу, зелені безконечні степи, шуми задуманих лісів, спів пташок, красу неба і квітів — серед них насамоті писав ліричні вірші та снував свої філософські думи, які потім списав у 16 наукових трактатах-розвідках.

Заробляв Сковорода на прожиток тим, що був домашнім учителем синів заможних дідичів, між якими мав і щирих приятелів. Вони часто запрошували Сковороду жити в їх домах. Він прий-

мав запрошення, але найрадше влаштовувався денебудь на відлюдді, в затишних лісових пасіках на взір давніх пустельників, бо тут почував себе найближче до Бога і міг без перешкод на вольній волі, як казав, „заповнювати розум і серце вправами достойнішими". Час від часу з'являвся між людьми і дивував їх своїми глибокорозумними думками. Слава про Григорія Сковороду розходилася по всій Україні та поза її кордонами. А він сам жив напрочуд скромно, гордував достатками, а щастя бачив у чистоті сумління й душі, у житті в згоді з Богом.

Сковорода був філософом, займався такими питаннями, як Бог, всесвіт, закони життя, а передусім цікавила його душа людини й те, якою людина повинна бути, щоб стати Божою дитиною й осягнути справжнє щастя. Він вивчив твори найзнатніших мудреців стародавньої Греції та Риму – Аристотеля, Сократа, Платона, Ціцерона і вчених мужів, що жили в середню й нову добу. Сковорода навчав, що людина повинна спершу „пізнати себе саму", відчути в собі голос свого духа, що є часткою Бога, і розвивати в собі „вроджені здібності", себто те, до чого вона має природний нахил, „таємну Божу іскру". Коли Людина береться за діло, до якого не має вродженого таланту, то не матиме ні успіху, ні вдоволення.

Багато й мудро навчав Сковорода людей, свій рідний нарід. Щоб його краще розуміли, послуговувався байками, як колись Христос — притчами. Ніхто не дорівнював йому ні знанням, ні розумом, тож називали його „ходячою Академією" або „університетом".

Та найвідповідніше й найпочесніше звання для Сковороди — це учитель всього народу, не тільки сучасного йому покоління, але й наступних поколінь. Сковородине вчення мало великий вплив на багатьох пізніших видатних людей України — між іншими, на Івана Котляревського, Тараса Шевченка, на членів Кирило-Методіївського братства, що почали думати про визволення українського народу та доводили його рівність з іншими народами.

Сковорода був гарячим українським патріотом. За його життя пройшло гетьманування Павла Полуботка, Данила Апостола, Кирила Розумовського, зруйновано Запорізьку Січ, закріпачено селян і остаточно скасовано Гетьманщину. Про-

Пам'ятник Г. Сковороді у Лохвиці

чуваючи недалекий кінець свого життя, Сковорода останками сил примандрував від приятеля з Московщини в Україну, щоб тут умерти й бути похованим у рідній землі.

Збереглася цікава згадка про смерть Григорія Сковороди. Він передбачив час свого відходу з цього світу. Восени 1794 року до дідича Ковалевського, де перебував Сковорода, приїхали гості, щоб послухати славного вченого. Тим часом він зник з вітальні, і через деякий час його знайшли в глибині саду, де він копав собі могилу. Дарма було його вмовляти-потішати! Він справді незабаром помер — 29 жовтня 1794 року, мавши 73 роки. Хоч і вмер, але дух його залишився в його творах, де є багато думок, що приготовляють рідний нарід до відродження. Незадовго до своєї смерти він казав: „Тіло немічне — дух бадьорий!" Цим він хотів сказати, що, коли нарід залишиться живий духом, то зможе визволитися і з найтяжчої неволі.

———

Пояснення-словничок: **козаки-селяни — нащадки козаків-військовиків, що осіли на ріллі й займалися сільським господарством; Києво-Могилянська Академія або Колегія — заснована митрополитом Петром Могилою найкраще зорганізована школа, прототип (першовзір) пізніших університетів, з латинською викладовою мовою; дідич — landlord; відлюддя — solitude; пасіка — місце, де стоять вулики з бджолами (apiary); напрочуд — wonderfully; скромно — просто, невибагливо (unpretentiously, frugal); нахил — схильність (inclination, tendency).**

ДІТИ! ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ „ВЕСЕЛКИ"!

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Катерина ПЕРЕЛІСНА

НАША МЕШКАНКА

Ми були дуже раді, коли в дуплі нашої старої шовковиці оселилася моторна білочка. В сусідньому дворі було рясно зелених горіхів — гікорі, а в нашому висока ялина біля будинку вкрилася брунатними шишечками. Білочка заходилася запасати собі їжу на зиму: що до дупла тягла, а що в землю заривала. Приємно було стежити за цим маленьким акробатом: цілий день стрибала вона на ялині, на гікорі, рилася в землі, бігала сюди-туди, перелітала з гілки на гілку . . .

Та під осінь налетіла страшенна буря, блискавка розбила шовковицю, а вітер повалив її додолу. Де ділася білочка, ми не знали. Та за тиждень побачили її на ріжку нашого триповерхового будинку, під самим дахом. Зиркнула вона на нас, стрибнула на дах і зникла в . . . димарі. Щодня тепер спостерігали ми, як вона дряпалась угору по стіні з сухою травою, листям, а то й клаптиком паперу в роті. Мостила собі нове гніздо над нашими головами.

Від даху до нашого вікна йшла пожежна драбина, а перед самим вікном був невеличкий балькончик. Перед Різдвом довелося нам виставити туди чималу картонну коробку з різними горіхами. Два дні ми до неї не навідувались, а на третій побачили, що білочка хазяїнує біля неї. Коробка уже була пошматована, і тепер вона ставала задніми ніжками на шматок картону, пазурями передніх віддирала кусник, запихала його лапками до рота й мчала по драбині на дах. За кілька хвилин верталась і знову набивала собі рота. Стомившись, сідала відпочити й підкріпитися нашими горіхами, при тому вибираючи, що легше гризти — земляні горіхи. Розлущить, покрутить зерно в лапках, як у руках, і схрумає. А волоські й лісові горіхи несла на дах, а звідти спускалась по стіні (завжди на ріжку!) в садок і там заривала. Довелось нам горіхи забрати, а білочці виділяти щоденну пайку.

З того часу білочка прибігала снідати чи обідати на наш балькончик, і, коли ми не встигали ще покласти їй горіхів, терпляче сиділа перед вікном, склавши на грудях лапки: „будь ласка, подайте щось!" Але у холодні й вітряні дні вона відсиджувалась у теплому димарі.

Навесні вона збудувала собі ще одно гніздо, на гікорі, на висоті нашого даху. Довго ще живилася закопаними восени горіхами, а при тому й бульби крокусів поїдала. На зиму білочка знову

переселилась на наш дах. Тепер вона діставалася туди з гілки ялини.

Оце вже п'ять років, як вона мешкає у нас, і клопоту з нею чимало, бо мусимо щовесни видирати з грядок понад сотню молодих паростків горіхів та дубків, що насаджує восени наша непосидюща мешканка з четвертого поверху.

Пояснення-словничок: **шовковиця** — дерево, на якому ростуть морви (mulberry-tree); **шишка** — насіння ялини (cone); **запасати** — робити запас; **димар** — chimney; **короб або коробка** — box; **картонний** — зроблений з картону (card-board); **горіх земляний** — peanut, **волоський** — walnut, **лісовий** — hazel-nut; **заривати** — загортати, запорпувати; **паросток** — sucker, sprout.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

ЧИЖИК

„Ой, ти чижику бідненький,
Бачиш — сніг уже пежить,
Ти замерзнеш, голодненький,
Йди до нас у клітку жить!"

— Ой, ні! Краще воля мила,
Хоч холодна і сумна,
Так у мене вільні крила
Й пісня завжди голосна!

Чиж, чижик — пташок (siskin, green-finch); **клітка** — bird-cage.

Р. З.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

ВІЗЕРУНКИ

(Ілюстрація Ніни Мриц)

На віконці проти сонця
Візерунки аж горять...
Хто ж вночі так умудрився
Скло усе розмалювать?

Угорі химерні зорі,
Як алмази дорогі,
Котить хвилі біла річка,
Як серпанок береги.

У блискучім павутинні
Два метелики тремтять,
Листя з папороті сяє,
Пишні квіти мерехтять...

Хто ж той майстер незрівнянний,
Що усе то змалював?
Звідки він взимі, в морози,
Квіти й листя назбирав?

Візерунок — рисунок або малюнок; тут мова про вкриті памороззю шибки; **алмаз** — diamond; **серпанок** — veil; **папороть** — лісова рослина (brake); **незрівнянний** — incomparable, perfect.

КУТИК ЮНИХ АВТОРІВ

МОЯ ВИВІРКА

(Ілюстрація Миколи Бутовича)

В городі є вивірка жвава,
Дуже розумна й цікава.

Назустріч мені вибігає,
Біля мене на лавці сідає.

Лапки свої чемно підносить,
Горішків у мене просить.

Бере сміло з руки горішки,
Не боїться мене ані трішки.

Зенон Вацлавів,
11 років, Балтімор

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ВАКАЦІЇ НА СУМІВСЬКОМУ ТАБОРІ „ВЕСЕЛКА"

Закінчивши навчання, кожний з нас мріяв поїхати на табір і відпочити серед природи. Я поїхала на сумівський табір „Веселка". Там познайомилася з новими подругами. У вільні хвилини ми розповідали одна одній про навчання в українській школі. Кожна з нас привезла кілька українських книжок. Я привезла „Веселку". Всі подруги радо читали „Веселку" й обіцяли стати її передплатниками.

На таборі ми вивчили чимало українських пісень, навчилися ручних робіт. На „Веселці" є великий басейн. Погода була гарна і ми щодня купалися та вчилися плавати. Це був наш улюблений спорт. Рано вставали, щоб подихати свіжим повітрям. З лісу ніся спів пташок, а сонце сміялося до нас і бажало нам доброго дня.

ГАРТУЙСЬ!

Леся Козак
Торонто, Канада

ДІТИ! ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ „ВЕСЕЛКИ!" ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ! ПОШИРЮЙТЕ НАШ ЖУРНАЛ! ЖЕРТВУЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ!"

РІДНА ШКОЛА В ЛЯШІНІ, КАНАДА

Учні Рідної Школи в Ляшіні коло Монтреалю (Канада) не лише навчаються українознавства, але й влаштовують різні імпрези. Беруть у них участь учні від 1-ої кляси вгору. Влаштовують імпрези з нагоди св. Миколая, Різдва, Великодня, Дня Матері, на честь Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки. Беруть участь у спільних рідношкільних святах у Монтреалі.

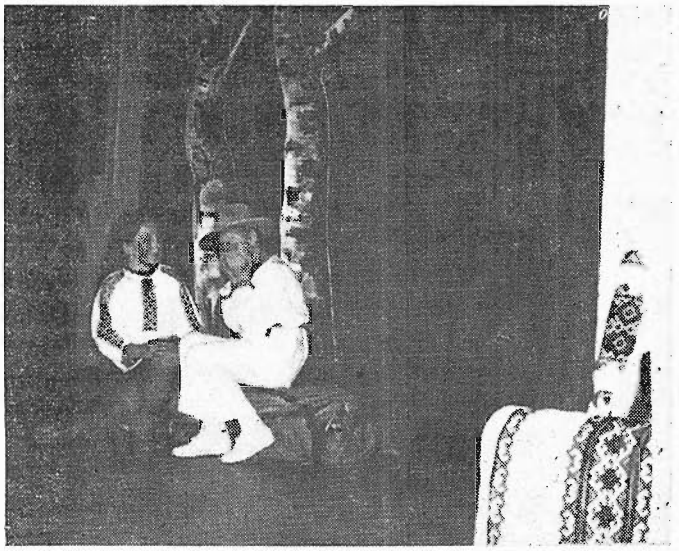

На світлині Ліда Король у ролі Тараса й Даня Михалик у ролі Оксани в п'єсці „Залізні стовпи" С. Черкасенка

Тарас і Оксана у кінцевій сцені „Залізних стовпів"

В усіх імпрезах брали участь такі діти: Ірина Кира, Ігор Коць, Ліда Король, Даня Михалик, Дарія Михалик, Юля Новоставська, Ірина Повідайко. Вони ви-

ступали з деклямаціями, співами й виконували ролі в різних сценках. Силами дітей поставлено сценку Івги Шугай „Зайчиків кожушок". У цій сценці відзначилася Ліда Король у ролі Зайчихи.

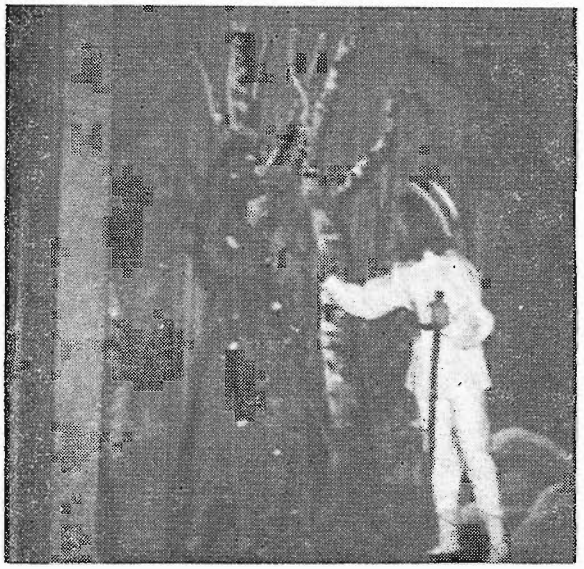

Мавка і Лісовик у „Лісовій пісні"

Ліда Король і Даня Михалик добре відіграли ролі малого Тараса і його сестри Оксани в п'єсці Спиридона Черкасенка „Залізні стовпи". Великим успіхом втішався уривок із „Лісової пісні" Лесі Українки. Ліда Король виступала в ролі Лісовика, ролю Лукаша грала Даня Михалик, Мавкою була Дарка Михалик. Цей уривок ставили чотири рази в парафії в Ляшіні й раз у Монтреалі з нагоди 100-ліття Лесі Українки.

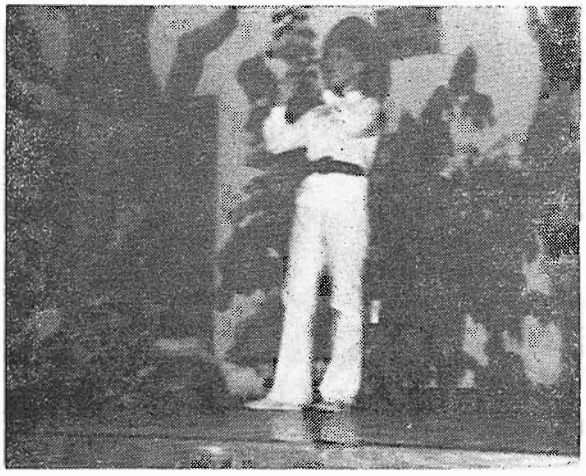

Мавка і Лукаш в уривку з „Лісової пісні"
Ляшін 13-го червня 1971.

ДІТИ, ЗБЕРІГАЙТЕ ОКРЕМІ ЧИСЛА „ВЕСЕЛКИ" Й СКЛАДАЙТЕ ЇХ В ОПРАВЛЕНІ РІЧНИКИ!

Сміймось!

НАРІКАЙЛИ

Ведмежатко - синок: Хтось з'їв мою юшку!
Ведмідь - батько: Хтось з'їв мою юшку!
Ведмедиця — мама: Нарікайли, нарікайли! Я ще не зварила юшки!

ДОБРИЙ МАТЕМАТИК

Батько до синка: Якщо я маю десять помаранч і дам тобі дві, скільки мені залишиться?
Синок: Не знаю. У школі ми вчимося рахувати на бананах.

ЗНАЄ РІЗНИЦЮ

Учитель: Чи знаєш різницю поміж електрикою й блискавкою?
Учень: Знаю. За блискавку не треба платити рахунку.

ЧИСТИЙ

Мама: Твоє лице чисте, але чому твої руки такі брудні?
Івась: Бо я мив ними своє лице.

ЧЕСНИЙ

— Скільки коштує квиток? — запитав Петрик у касирки кінотеатру.
— П'ятдесят центів.
— Я маю тільки двадцять п'ять. А ви, будь ласка, пропустіть мене, я дивитимуся на фільм тільки одним оком.

ПТАШИНА МОВА

Кожна порода птахів має свою „мову". Якщо таку мову записати на маґнетофонну стрічку й відтворити (заграти) її серед інших птахів тої самої породи, то птахи розумітимуть її — тікатимуть, якщо то крик небезпеки, готуватимуться до нападу, якщо то бойовий заклик, взагалі діятимуть так, як треба діяти у відповідь на звернені до них „слова".

Та виявилось, що птахи тої самої породи на різних континентах мають різні діялекти-говірки. Вчені записали на стрічку крики европейських галок і переграли той запис перед американськими галками. І не всі американські галки зрозуміли мову своїх заокеанських свояків.

Маґнестофонна — звукозаписна стрічка (tape); діялект — трохи відмінна від літературної мова якогось племени (говір, говірка); галка — птаха з породи ворон (daw, jackdaw).

М. Д.

Сценарій і текст: Роман ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: Петро ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН-СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ

ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE

BOHDAN-SICHOVY STRILETS

РОЗДІЛ VIII: ПОЛОНЕНІ

CHAPTER VIII: THE PRISONERS

Удосвіта десять Богданових друзів, передягнених за бойківських селян, пішли на схованку в село.

In the morning, ten of Bohdan's friends, disguised as Boikian villagers, went down to the village to hide.

Надвечір біля воріт лісничівки зупинився почет австрійського генерала, що збився з дороги.

At nightfall, an Austrian general's party, which lost its way, stopped at the gate of the forest station.

Побачивши крізь вікна небажаних гостей, Богдан і троє його друзів полізли на горище.

Seeing the unwanted guests, Bohdan and three of his friends hid in the attic.

— Нема ради! Мусимо тут переночувати! — наказав г е н е рал, вступивши в лісничівку.

"There's nothing we can do. Let's stay here for the night," commanded the general entering the house.

Та трапилося, що в лісі заблудила теж російська стежа і прибилася під лісничівку.

But at the same time, a Russian scouting party made its way to the forest station.

Австрійський вартовий у сутінках не впізнав москалів, і вони роззброїли і взяли в полон генерала та його почет.

In the darkness, the Austrian sentry did nat recognize the Russian soldiers who disarmed him and captured the general and his escort.

(Кінець восьмого розділу)
(The end of chapter eight)